WORLD FORUM ON ACADEMIC INNOVATION AND DIGITAL LITERACY

TA’LIM JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO‘LLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI

G‘aybnazarova Dilnoza Murotbek qizi – Assistant, Urgench State Medical Institute.

XXI asr globallashuv va axborotlashuv sharoitida ta’lim tizimini modernizatsiya qilish, o‘quv jarayoniga zamonaviy raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda ta’lim sifatini oshirish dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Raqamli transformatsiya jarayoni jamiyatning barcha sohalari qatori ta’lim tizimining mazmuni, tashkiliy shakllari, metodlari va vositalarini ham tubdan o‘zgartirmoqda.

Ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalarni qo’llashning metodologik asoslarini quyidagi muhim pedagogik yondashuvlar orqali izohlash mumkin:

1. Tizimli yondashuv raqamli texnologiyalarni ta’lim jarayonining alohida elementi sifatida emas, balki maqsad, mazmun, metod, vosita, ta’lim oluvchi va natijalar o‘zaro bog‘liqligini ta’minlovchi yaxlit pedagogik tizim sifatida qarashni nazarda tutadi. Ushbu yondashuv asosida raqamli ta’lim muhiti barcha tarkibiy qismlarining o‘zaro muvofiqligi ta’minlanadi.

2. Kompetensiyaviy yondashuv ta’lim oluvchilarda nafaqat nazariy bilimlarni, balki raqamli axborotni izlash, saralash, tahlil qilish, qayta ishlash va undan samarali foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirishga yo‘naltiriladi. Mazkur yondashuv raqamli savodxonlik, axborot madaniyati, tanqidiy fikrlash va muammolarni mustaqil hal qilish kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

3. Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv raqamli ta’lim muhitida ta’lim oluvchining individual ehtiyojlari, bilim darajasi, qobiliyati va o‘zlashtirish sur’atini hisobga olish imkonini beradi. Adaptiv ta’lim platformalari va intellektual o‘qitish tizimlari yordamida har bir ta’lim oluvchi uchun individual ta’lim trayektoriyasini shakllantirish mumkin.

4. Konstruktivistik yondashuv bilimlarni tayyor shaklda o‘zlashtirishdan ko‘ra, ta’lim oluvchining mustaqil izlanishi, tajriba o‘tkazishi, muammoli vaziyatlarni tahlil qilishi va yangi bilimlarni faol ravishda shakllantirishiga ustuvorlik beradi. Raqamli simulyatorlar, virtual laboratoriyalar, elektron ta’lim resurslari va hamkorlikdagi onlayn loyihalar ushbu yondashuvni amalga oshirishning samarali vositalari hisoblanadi.

5. Faoliyatga yo‘naltirilgan yondashuv ta’lim oluvchining raqamli muhitdagi amaliy faoliyatini tashkil etish, nazariy bilimlarni amaliy topshiriqlar bilan mustahkamlash va mustaqil ta’lim olish faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalarni qo‘llash zamonaviy ta’lim tizimining sifat va samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik omillardan biridir. Uning nazariy-metodologik asoslari tizimli, kompetensiyaviy, shaxsga yo‘naltirilgan, konstruktivistik va faoliyatga yo‘naltirilgan yondashuvlarning o‘zaro uyg‘unligiga asoslanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Dewey J. *Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education*. – New York: Macmillan, 1916.
2. Vygotsky L.S. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. – Cambridge: Harvard University Press, 1978.
3. Piaget J. *To Understand Is to Invent: The Future of Education*. – New York: Grossman Publishers, 1973.
4. Siemens G. Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age // International Journal of Instructional Technology and Distance Learning. – 2005. – Vol. 2, No. 1.
5. Bates A.W. *Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning*. – 2nd ed. – Vancouver: Tony Bates Associates Ltd., 2019.

6. UNESCO. *Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education – A Tool on Whose Terms?* – Paris: UNESCO, 2023.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.